

סגירת מעגל בירושלים

היה זה לפני כמה שנים. בליל שישי, מיד אחרי חג שבועות אותה שנה, הטלפון מצלצל ועל הקו סטודנט שמזדהה בשם יואב. "אני עורך מחקר לדוקטורט שלי על הרב ישראל משקלוב. אני מנסה לברר איפה הקבר שלו, והתקשרתי לחברא קדישא הוותיקה 'פרושים' והם אמרו לי שאין להם רישום על רבי ישראל משקלוב בירושלים, אבל אמרו לי שאפנה אליך, אולי אתה יודע".

ביקשתי שימתין, ניגשתי לארון הספרים והוצאתי את ספרו של אבי ע"ה "דמויות בירושלים", שם יש פרק על רבי ישראל משקלוב. אבל גם שם, בסוף הפרק נאמר שלא ידוע מקום ציונו. ביקשתי ממנו להמתין עוד. אבי כתב גם את הסדרה "אנציקלופדיה לתולדות חכמי ארץ ישראל", ואולי שם יש איזכור לציונו. ואכן, שם נכתב שרבי ישראל משקלוב טמון בטבריה, אבל לא ידוע היכן בדיוק מקום ציונו. אמרתי לסטודנט שיתקשר במוצאי שבת. בשבת אני מתפלל בבית הכנסת של חסידי קרלין, ושם מתפלל אברך מטבריה בשם הרב חיים זאלץ, ותכננתי לשאול אותו. בשבת אכן פגשתי ברב חיים זאלץ, ולשאלתי האם יש רישומים של בית העלמין בטבריה, הוא ענה יש משהו והתעניין מה בדיוק אני מחפש. אמרתי לו: את ציון קברו של רבי ישראל משקלוב בעל "פאת השולחן". הוא שמח על השאלה, וענה לי שלפני זמן לא רב נפטר אח של אביו ורצו לטמון אותו ליד הסבא. חפרו שם קבר ומצאו שם את המצבה של רבי ישראל משקלוב. הם הרימו את המצבה ובנו את הקבר מחדש. וכך, סבא שלו קבור מצד אחד של רבי ישראל משקלוב, ואביו ודודו קבורים בצד השני.

התרגשתי מהתשובה וחיכיתי למוצאי שבת, ומיד אחרי הבדלה התקשרתי ליואב.

לא הספקתי לומר לו משפט שלם והוא אומר לי: סליחה, אבל אני חייב לקטוע אותך לפני הכל. בשבת היה אצלי אבי, שהוא פרופסור מן המניין בטכניון, ושאל אותי מה עבודת הדוקטורט שאני עושה. סיפרתי לו על רבי ישראל משקלוב. אבי נדרך ואמר לי: יואב, אנחנו צאצאים של רבי ישראל משקלוב! הוא הסבא הגדול שלנו! ...

אני מצידי השלמתי לסטודנט את הסיפור. אמרתי לו שאני יודע היכן הציון של רבי ישראל, שטמון בטבריה. ללא היסוס הוא אמר לי: אם אתה יודע היכן זה, אנחנו יוצאים אליך כעת אני ואבי ושאר המשפחה ונוסעים עכשיו לטבריה. אמרתי להם: בואו נחכה לבוקר, אבל הם התעקשו ותוך שעתיים כבר היו אצלי. הכנתי פנסים, נרות נשמה, כיסויי ראש וכו'.

מוצאי שבת של קיץ, השעה 11 בלילה, ואנחנו יוצאים לטבריה. בדרך אני מספר להם את מה שכתב רבי ישראל משקלוב בהקדמה לספרו "פאת השולחן" על סבלו המשפחתי, על רעידת האדמה, על המשבר של יהודי הגליל ועוד. במהלך הנסיעה אני אף לומד איתם מתוך ספריו.

אחרי חצות הגענו לבית העלמין העתיק של טבריה. טיפסנו במעלה בית הקברות, עד שהגענו לציון. הם התנפלו על הקבר בתפילה ובהדלקת נרות נשמה. הייתה זו עבורם פעם ראשונה שהם מחזיקים ספר תהילים, ופה באה ההפתעה: התאריך הרשום על הציון היה ט' סיון, כשאנחנו עומדים ליד ציונו בדיוק בתאריך היארצייט הזה, ט' סיון!

התרגשנו מהמשמעות, ונשארנו במקום עד לפנות בוקר. לאחר מכן יצאתי איתם לתפילת שחרית בבית הכנסת קרלין, שכללה הנחת תפילין מצד, תפילה, קדיש, והרבה התרגשות על כך שהם זוכים לומר קדיש פעם ראשונה במניין בדיוק ביום היארצייט.

חזרנו לירושלים, ונפרדנו, ומדי פעם הם עומדים איתי בקשר עד היום. לפני שנה קיבלתי טלפון: כבוד הרב, מדבר יואב. חזרתי בתשובה, התחתנתי בארה"ב, וכעת אני גר כאן בירושלים בשכונת בית הכרם ומחר אני עושה ברית לבן שלי. כמובן שבאתי לשמחה ואף התכבדתי בקריאת שם לתינוק שנקרא, איך לא, "ישראל" – על שם רבי ישראל משקלוב. ומה היה התאריך? הברית הייתה בדיוק ביום היארצייט של רבי ישראל משקלוב בעל "פאת השולחן", ט' סיון.